Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 91 hallituksen esityksen johdosta laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunta on 1 päivänä marraskuuta 1994 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen n:o 283.

1. Käsitellyt aloitteet

Valiokunta on käsitellyt tässä yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 7 päivänä kesäkuuta 1994 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Rengon ym. lakialoitteen n:o 39 laiksi arvonlisäverolain 85 §:n muuttamisesta ja 23 päivänä kesäkuuta 1994 lähettämän ed. Aulan ym. lakialoitteen n:o 45 laiksi arvonlisäverolain 114 §:n muuttamisesta.

2. Asiantuntijat

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina:

lainsäädäntöneuvos Hannu Taipale ja vanhempi finanssisihteeri Irmeli Virtaranta valtiovarainministeriöstä, ylitarkastaja Pekka Tervo ja projektisuunnittelija Matti Hiltunen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, ylitarkastaja Sauli Rouhinen ympäristöministeriöstä, lakimies Kari Kivikko maa- ja metsätalousministeriöstä, johtaja Jussi Karilainen ja ylitarkastaja Kristiina Jäntti verohallituksesta, ylitarkastaja Reima Jokinen tullihallituksesta, apulaisjohtaja Veikko Nuutinen maanmittauslaitoksesta, kaupungingeodeetti Jürgen Grönfors Helsingin kaupungista, kehittämispäällikkö Christel von Martens ja erityisasiantuntija Sirkka-Liisa Mattila Suomen Kuntaliitosta, talouspäällikkö Reijo Vestola Karttakeskus Oy:stä, osastopäällikkö Risto Lähdevuori Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, lakimies Anna Lundén Suomen Yrittäjäin Keskusliitosta, varatuomari Juha Ahvenniemi Pienteollisuuden Keskusliitosta, puheenjohtaja Seppo Laine ja hallituksen jäsen Leena Rekola-Nieminen Kirjanpitotoimistojen Liitosta, osastonjohtaja Esko Kiviranta Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, toimitusjohtaja Guy Wires Kaupan Keskusliitosta, toiminnanjohtaja Mikko Huuskonen Suomen Kaapelitelevisioliitosta, rahoitusjohtaja Martti Partanen Yleisradio Oy:sta, laskentajohtaja Mauri Tuominen Puhelinlaitosten Liitosta, lakimies Helena Pollari Hotelli- ja ravintolaneuvostosta, toimitusjohtaja Guy Catani Suomen Hiihtokeskusyhdistyksestä, toimitusjohtaja Raija Pikkarainen ja talouspäällikkö Ritva Huovinen Kliinisten Laboratoriotutkimusten Laaduntarkkailu Oy:stä, suunnittelusihteeri Risto Vesa Kalatalouden Keskusliitosta, varapuheenjohtaja Timo Heinonen ja osastonjohtaja Hannu Hämäläinen Suomen Matkatoimistoalan Liitosta, pääsihteeri Anja-Tuulikki Huovinen Suomen Museoliitosta, toiminnanjohtaja Riitta Seppälä Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitosta, lakimies Anita Prusila Suomen Teatteriliitosta, toiminnanjohtaja Tuire Lankinen Suomen Näyttelijäliitosta, puheenjohtaja Raimo Wikström Suomen Muusikkojen Liitosta, puheenjohtaja Kari M. Pössi, toiminnanjohtaja Juhani Merimaa ja hallituksen jäsen Maria Tarnanen Rocktoimistojen Liitosta, matkailualan neuvottelukunnan hallituksen jäsen Kyösti Pietikäinen Suomen Matkailun Kehitys Oy:stä, toimitusjohtaja Timo Auvinen Taidekeskus Retretistä, säveltäjä Janne Louhivuori Forum Artis ry:stä, puheenjohtaja Kari Jylhä Suomen Taiteilijaseurasta, toiminnanjohtaja Ismo Ojala Kauppapuutarhaliitosta sekä lakimies Sanna Haanpää Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry:stä. Lisäksi Keskuskauppakamari on toimittanut asiasta kirjallisen lausunnon.

3. Hallituksen esityksen yleiset lähtökohdat

Hallitus ehdottaa, että arvonlisäverolakiin tehtäisiin Suomen Euroopan unionin jäsenyydestä aiheutuvat muutokset. Muutokset johtuvat siitä, että hyväksyessään EU-jäsenyyden Suomi sitoutuu soveltamaan Euroopan yhteisön säädösten mukaista arvonlisäverojärjestelmää.

EU:n jäsenenä Suomi muodostaa osan EU:n sisämarkkina-aluetta.

Välillisen verotuksen harmonisointi Euroopan yhteisössä perustuu Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 99 artiklaan. Artiklan mukaan neuvosto päättää yksimielisellä päätöksellä liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja muita välillisiä veroja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta siltä osin kuin yhdenmukaistaminen on tarpeen sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan varmistamiseksi.

Arvonlisäverolainsäädännön yhdenmukaistaminen eri jäsenvaltioissa on toteutettu neuvoston antamilla direktiiveillä. Direktiiveillä on asetettu yhdenmukaisen arvonlisäverojärjestelmän tavoitteet. Asetettujen tavoitteiden voimaansaattaminen edellyttää kansallista lainsäädäntöä.

Arvonlisäverotuksen yhdenmukaistaminen on koskenut veropohjaa sekä verokantojen lukumäärää ja tasoa. Perusta yhteiselle veropohjalle säädettiin 17 päivänä toukokuuta 1977 annetulla kuudennella neuvoston direktiivillä (6. arvonlisäverodirektiivi). Samasta vuodesta alkaen jäsenvaltioiden rahoitussuhteet ovat määräytyneet prosenttiosuutena arvonlisäveropohjasta. Tämä osuus on 1,4 prosenttia.

EU:n jäsenvaltioissa sovellettava arvonlisäverotus perustuu direktiivien lisäksi yhdelle neuvoston asetukselle. Tässä neuvoston asetuksessa n:o 218/92 säädetään eri jäsenvaltioiden viranomaisten keskinäisestä ja komission kanssa tapahtuvasta yhteistyöstä ja tietojen vaihdosta. Tämä neuvoston asetus on sellaisenaan Suomea sitovaa lainsäädäntöä.

Jäsenvaltioiden erilaisten yhteiskunnallisten olosuhteiden vuoksi 6. arvonlisäverodirektiivi antaa eräissä tilanteissa yksittäisille jäsenvaltioille suhteellisen väljät puitteet muotoilla verollisuutta koskevat omat poikkeussäännöksensä.

Suomen ja EU:n välisissä jäsenyyttä koskevissa neuvotteluissa Suomelle myönnettiin oikeus soveltaa eräitä siirtymävaiheen poikkeuksia 6. arvonlisäverodirektiivin säännöksiin.

Lopullisena tavoitteena EU:n jäsenvaltioiden välisen kaupan arvonlisäverotuksessa on siirtyminen alkuperämaaverotukseen. Koska alkuperämaaverotuksen edellyttämää toimivaa verotulojen selvitysmenettelyä ei ole toistaiseksi kyetty toteuttamaan, on yhteisön sisäisessä tavarakaupassa sovellettu vuoden 1993 alusta lukien pääsääntöisesti määränpäämaaperiaatteeseen perustuvaa väliaikaista verotusjärjestelmää. Tarkoituksena on siirtyä alkuperämaaperiaatteelle rakentuvaan lopulliseen järjestelmään vuoden 1997 alusta, mikäli sitä ennen saavutetaan yksimielisyys lopulliseen järjestelmään siirtymisestä. Komissio antaa kuluvan vuoden loppuun mennessä selonteon väliaikaisen järjestelmän toimivuudesta ja ehdotuksen lopulliseen järjestelmään siirtymisestä.

4. Hallituksen esityksen keskeinen sisältö

Suomessa tuli voimaan arvonlisäverolaki (1501/93) 1 päivänä kesäkuuta 1994. Arvonlisäveron suorittamisvelvollisuus on jaettu koko vaihdantaketjulle. EU-jäsenyyteen varautuminen on Suomessa toteutettu arvonlisäverotuksen osalta jo merkittäviltä osin mainitulla arvonlisäverolailla.

Hallituksen esityksen mukaan EU:n sisämarkkina-alueella sovelletaan arvonlisäverotuksessa kotimaan kaupasta ja kolmansien maiden kaupasta eroavia erityisiä sisäkaupan säännöksiä. Yksityishenkilöiden hankinnat verotetaan sisämarkkinoilla pääsääntöisesti sen maan säännösten mukaan, jossa myynnit tapahtuvat. Palvelujen verokohtelu määräytyy pääsääntöisesti kuudennen arvonlisäverodirektiivin luovutuspaikkaa koskevien säännösten perusteella.

Kaupallisen toiminnan arvonlisäverotukseen sovelletaan jäsenmaiden välillä määränpäämaaperiaatetta. Tavarat voidaan myydä verotta jäsenvaltiosta toiseen, mutta ne tulevat verotetuiksi määränpäämaan säännösten mukaan. Vienti on siis verotonta ja se on korvattu käsitteellä yhteisömyynti. Jos tavara on ollut myyntimaassa verotonta yhteisömyyntiä, arvonlisäverovelvollisen ostajan on maksettava arvonlisävero hankinnastaan tavaran käyttövaltion veroperusteiden mukaan.

Arvonlisäverolakiin nyt ehdotetut taloudellisesti merkittävimmät muutokset koskevat veropohjan laajentamista ja sovellettavia verokantoja.

Hallituksen esityksen mukaan yleinen verokanta olisi edelleen 22 prosenttia. EU-jäsenyys edellyttäisi kuitenkin verorakenteen harmonisoimista siten, että eräisiin erikseen määrättyihin hyödykkeisiin saisi soveltaa kahta normaaliverokantaa alempaa verokantaa. Tämän perusteella hallitus ehdottaa, että yleisradiotoimintaan sovellettu 5 prosentin verokanta korotettaisiin 6 prosentiksi. Henkilökuljetuksiin sovellettaisiin pysyvästi siirtymävaiheessa nyt sovellettavaa 6 prosentin verokantaa.

Majoitustoiminnan siirtymäkauden verottomuudesta ehdotetaan luovuttavaksi ja siihen sovellettavaksi 6 prosentin verokantaa. Kaupallisten viihdetilaisuuksien verottomuudesta ehdotetaan luovuttavaksi ja niihin sovellettavaksi alennettua 12 prosentin verokantaa. Gallerioiden välitystoiminta ehdotetaan säilytettäväksi verottomana. Liikuntapalveluihin siirtymävaiheessa sovellettava 12 prosentin verokanta ehdotetaan säädettäväksi pysyväksi.

Kotimaisten polttoaineiden ja maakaasun arvonlisäverotuesta ehdotetaan luovuttavaksi. Myös rahoitus- ja vakuutustoimintaa varten ostettujen atk-palvelujen sekä hyödykkeiden hintoihin suoraan liittyvien tukien verottomuudesta ehdotetaan luovuttavaksi. Samoin sähkö-, vesi- tai muuta vastaavaa verkkoa ylläpitävän yhteisön verkkoon liittymisestä perittävien siirtokelpoisten maksujen verovapaudesta luovuttaisiin. Käytettyjen tavaroiden kauppaan sovellettavaa marginaaliverotusmenettelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että veron perusteesta tehtävää vähennystä ei enää voida tehdä ulkomaille myytyjen tavaroiden osalta.

Sisämarkkinakaupan osalta ehdotetaan otettavaksi käyttöön erillinen sisäkaupan valvontajärjestelmä. Kaikille arvonlisäverollista liiketoimintaa harjoittaville annetaan verovelvollisuuden osoittava tunnistenumero, joka on yhteisökaupan verotuksen toimivuuden ja valvonnan kannalta keskeinen.

Sisämarkkinakaupassa ehdotetaan luovuttavaksi rajalla tapahtuvasta verotuksesta ja valvonnasta, jota nykyisin hoitaa tullihallinto. Sen sijaan verohallintoon perustettaisiin ehdotuksen mukaan arvonlisäverotuksen yhteys- ja valvontayksikkö (CLO). Sillä olisi Euroopan yhteisön edellyttämä päävastuu hallinnollisesta yhteistyöstä ja arvonlisäverotukseen liittyvästä tiedonvaihdosta muiden jäsenvaltioiden kanssa.

Hallituksen esityksen mukaan veron tilitysaika ehdotetaan lyhennettäväksi 20 päivällä.

Alkutuotannon harjoittajiin ehdotetaan sovellettavaksi pääsääntöisesti kevennettyä verotusmenettelyä. Arvonlisäverotuksessa on kalenterikuukausi yleisesti sovellettava verokausi ja veroilmoitus on annettava viimeistään kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden 5 päivänä. Alkutuotantoa harjoittavan luonnollisen henkilön, kuolinpesän tai yhtymän, joka ei harjoita muuta arvonlisäverollista toimintaa, verokausi olisi kuitenkin kalenterivuosi. Veroilmoitus kalenterivuodelta olisi annettava kalenterivuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä.

Elintarvikkeiden ja alkutuotannon arvonlisäverotukseen liittyvistä muutoksista säädetään erillisen hallituksen esityksen (HE 222) pohjalta. Käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen verotonta maahantuontia koskevissa säännöksissä viitataan useissa kohdin uuteen tullilakiin, joka säädetään hallituksen esityksen n:o 257 pohjalta.

Suomen autoverotus uudistetaan menettelyllisesti. Asiaa koskevan erillisen lakiehdotuksen mukainen laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti EU-jäsenyyden kanssa.

Ahvenanmaan maakunnan verotuksellisen erityisaseman järjestämisestä on tarkoitus säätää erillisen hallituksen esityksen n:o 335 pohjalta.

Käsiteltävänä olevat arvonlisäverolain muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Euroopan unionin jäsenyyden kanssa.

5. Käsitellyt aloitteet

Lakialoitteeseen n:o 39 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan vesijohtoveden sekä jätevesien vastaanoton, johtamisen ja puhdistamisen arvonlisäverokanta olisi 12 prosenttia.

Lakialoitteeseen n:o 45 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan matkailuperävaunu olisi henkilöauton tavoin arvonlisäverotuksessa vähennyskelpoinen, jos matkailuperävaunu on hankittu yksinomaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön.

6. Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

6.1. *Muista hallituksen esityksistä aiheutuvat muutokset*

Arvonlisäverolakia on muutettu hallituksen esitysten n:ot 126 ja 222 (VaVM 78 ja 63) perusteella. Lisäksi käsiteltävänä on parhaillaan vielä hallituksen esitys n:o 322 arvonlisäverolain muuttamisesta.

Valiokunta ehdottaa, että käsiteltävänä olevaan esitykseen tehdään edellisistä aiheutuvat teknisluonteiset tarkistukset. HE 222 (VaVM 63) aiheuttaa muutoksia arvonlisäverolain 3, 59, 85, 130, 131, 222 ja 227 §:ään. Lisäksi käsiteltävänä

olevan lakiehdotuksen johtolauseeseen ehdotetaan tehtäväksi kaikista edellä mainituista esityksistä aiheutuvat tarkistukset.

6.2. *Paliskuntien ja poronomistajien rekisteröinti ryhmänä*

Suomessa on 7 200 poronomistajaa ja heillä on yhteensä 215 000 eloporoa 56 paliskunnan alueella. Porotalouden tulot ovat vuodessa yhteensä noin 100 miljoonaa markkaa ja menot noin 93 miljoonaa markkaa.

Porotalouden harjoittaminen perustuu poronhoitolakiin (848/90). Porotalouden harjoittamisessa paliskunnilla on keskeinen asema. Paliskunta on poronomistajien muodostama yhteenliittymä, joka huolehtii poronhoidosta paliskunnan alueella. Paliskunnilla on poronhoitolain mukaan myös hallinnollisia tehtäviä. Poronomistajien on käytännössä kuuluttava johonkin paliskuntaan.

Poronomistajalla ei ole kirjanpito- tai muistiinpanovelvollisuutta. Tuloverotuksessa poronomistajalle lähetetään porotalouden tuloista joulu-tammikuussa esitäytetty selvitys, joka perustuu paliskunnalta saatuihin tietoihin. Paliskunnalta saadut tiedot perustuvat paliskunnan kirjanpitoon ja osittain keskimääräisiin arviolukuihin. Jos esitäytetyt tiedot pitävät paikkansa, selvityslomaketta ei tarvitse palauttaa.

Hallituksen esityksessä n:o 222 ehdotettiin arvonlisäverolakia muutettavaksi siten, että alkutuotevähennysjärjestelmästä luovuttaisiin ja alkutuottajat säädettäisiin arvonlisäverotuksessa verovelvollisiksi. Porotalouden osalta ei ehdotettu erityissäännöksiä. Elintarvikkeeksi myytävistä poroista on suoritettava arvonlisäveroa 17 prosenttia ja elävien porojen myynnistä 22 prosenttia. Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muun ohessa, että poronomistajat olisivat velvollisia pitämään sellaisia muistiinpanoja, joissa olisi riittävät tiedot arvonlisäverotusta varten. Verokausi olisi kalenterivuosi, jos poronomistajalla ei ole muuta verollista toimintaa kuin alkutuotanto. Yhtiömuodossa alkutuotantoa harjoittavan verovelvollisen verokautena olisi kalenterikuukausi.

Lapin lääninveroviraston ja Paliskuntain yhdistyksen mukaan poronomistajien arvonlisäverotus ei toimisi käytännössä. Ongelmat johtuvat poronomistajille arvonlisäverolaissa säädettävästä muistiinpanovelvollisuudesta ja siitä, että poronomistajien paliskunnalle tekemä työ on arvonlisäverotuksen piirissä. Tämän vuoksi valtiovarainvaliokunta on mietinnössään n:o 63 hallituksen esityksen n:o 222 johdosta laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta todennut, että tuloverotuksen kaltainen paliskuntien avulla tapahtuva verotusmenettely sopii myös arvonlisäverotukseen täysin yksilöllistä menettelyä paremmin. Tämä voidaan toteuttaa arvonlisäverolain jo nykyisin sisältämien ryhmärekisteröintiä koskevien säännöksien sisältämiä periaatteita noudattaen. Ryhmärekisteröinnin piiriin kuuluvaan porotalouteen tulisi lukea kuuluvaksi sellainen myyntitoiminta, joka tuloverotuksessa luetaan poroverotuksen tuottoperustelaskennassa porotalouden tuloksi.

Euroopan yhteisön kuudennen arvonlisäverodirektiivin (77/388/ETY) mukaisen ryhmärekisteröinnin edellytyksenä on, että ryhmään kuuluvilla yrityksillä on läheiset rahoitukselliset, taloudelliset ja hallinnolliset suhteet toisiinsa. Ryhmärekisteröinti merkitsee sitä, että arvonlisäverotuksessa ryhmään kuuluvia yrityksiä pidetään yhtenä yrityksenä. Ryhmään kuuluvien yritysten välisistä myynneistä ei ole suoritettava arvonlisäveroa, mutta myynti ryhmän ulkopuolelle on verollista. Ryhmärekisteröinnissä ryhmä rekisteröidään yhden ryhmään kuuluvan yrityksen nimiin, joka vastaa ryhmän veroista. Muut ryhmän jäsenet vastaavat kuitenkin koko ryhmän veroista yhteisvastuullisesti. Ryhmärekisteröinti edellyttää konsultointimenettelyä Euroopan yhteisön arvonlisäverokomitean kanssa.

Kuudes arvonlisäverodirektiivi mahdollistaa myös veronkannon yksinkertaistamiseksi tarkoitetut toimenpiteet. Toimenpiteet saavat kuitenkin vaikuttaa vain vähäisessä määrin lopullisessa kulutusvaiheessa suoritettavan veron määrään. Yksinkertaistamistoimenpiteiden käyttöönotto edellyttää neuvoston yksimielistä lupaa.

Poronomistajilla ei ole ryhmärekisteröinnin edellyttämiä läheisiä rahoituksellisia, taloudellisia ja hallinnollisia suhteita toisiinsa. Tämän vuoksi paliskuntien ja poronomistajien ryhmänä rekisteröiminen perustuu kuudennen arvonlisäverodirektiivin 27 artiklan tarkoittamiin yksinkertaistamistoimenpiteisiin. Tätä koskeva neuvoston lupamenettely voidaan käynnistää vasta jäsenyyden toteutumisen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainministeriö on valtiovarainvaliokunnalle 2.12.1994 lähettämässään kirjeessä esittänyt, että eduskunta lisäisi hallituksen esitykseen uuden 13 c §:n, jossa säädettäisiin paliskuntien ja poronomistajien ryhmänä rekisteröinnistä. Paliskuntaan kuuluvat poronomistajat rekisteröitäisiin ryhmänä,

jota pidettäisiin arvonlisäverotuksessa yhtenä verovelvollisena (paliskuntaryhmä). Paliskuntaryhmää verotettaisiin siitä myyntitoiminnasta, joka tuloverotuksessa luetaan poroverotuksen tuottoperustelaskennassa porotalouden hyväksi. Poronomistajan harjoittama jalostustoiminta olisi yksilöllisen arvonlisäverotuksen piirissä. Ryhmän sisällä ostot ja myynnit olisivat verottomia. Oman käytön verotukseen sovellettaisiin lakiin hallituksen esityksen n:o 222 mukaisesti lisättyä 22 a §:ää, jolloin poronomistajien vähäinen oma käyttö jäisi arvonlisäverotuksen ulkopuolelle.

Valiokunta täsmentää vähäisen oman käytön osalta mietinnössään n:o 63 lausumaansa ja toteaa, että elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan tässä pykälässä myös jakamatonta kuolinpesää ja verotusyhtymää.

Valtiovarainministeriön kirjeen mukaisesti ryhmä antaisi veroilmoituksen poronhoitovuodelta eli 1.6.—31.5. väliseltä ajalta. Paliskunta ja paliskuntaan kuuluvat poronomistajat vastaisivat ryhmän verosta yhteisvastuullisesti.

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa, että arvonlisäverolakiin lisätään edellä selostetun mukainen uusi 13 c §, joka sisältää säännökset paliskuntien ja poronomistajien rekisteröimisestä ryhmänä.

Arvonlisäverolain 114 §:n mukaan vähennystä ei saa tehdä mm. henkilöautoista ja moottoripyöristä. Pykälän 2 momentin mukaan vähennysoikeuden rajoitus ei koske muun muassa henkilöautoa, joka on hankittu yksinomaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön. Poronhoitotyössä käytetään myös ns. maastonelikkoa (mönkijää) ja maastomoottoripyörää. Mikäli niitä ei tieliikennettä koskevien säännösten mukaan pidetä henkilöautona tai moottoripyöränä, on valiokunnan mielestä niiden vähennysoikeus arvonlisäverotuksessa kiistaton. Valiokunnan mielestä olisi syytä erikseen selvittää, jääkö vähennysrajoituksen piiriin joitakin poronhoitotyössä käytettäviä kulkuvälineitä.

6.3. *Elintarvikkeen määrittely*

Hallituksen esityksessä alkoholilaiksi (HE 119) alkoholipitoinen aine on määritelty sellaiseksi aineeksi tai tuotteeksi, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Esityksen mukaan alkoholittomalla juomalla tarkoitetaan sellaista nautittavaksi tarkoitettua juomaa, joka sisältää enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Hallituksen esityksessä alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetuksi laiksi (HE 237) alkoholijuomalla tarkoitetaan nautittavaksi tarkoitettua juomaa, joka sisältää yli 1,2 mutta enintään 60 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Olut katsotaan alkoholijuomaksi, milloin se sisältää yli 0,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Arvonlisäverolaissa ei ole määritelty, mitä alkoholijuomalla tarkoitetaan. Tulkintaongelmien poistamiseksi ehdotetaan, että arvonlisäverolain 85 §:ssä alkoholijuoma määriteltäisiin viittauksella alkoholi- ja alkoholijuomaverolakiin. Määritelmä on alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston direktiivin (rakennedirektiivin) 92/83/ETY mukainen.

6.4. *Karttoja koskevat tekijänoikeudet*

Voimassa olevan arvonlisäverolain 45 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan veroa ei suoriteta tekijänoikeuslain 1, 4 tai 5 §:ssä tarkoitetun oikeuden luovuttamisesta tai oikeuden perusteella saadusta korvauksesta. Verotuskäytännössä myös karttaa koskevien oikeuksien luovutukset on katsottu säännöksen nojalla verottomiksi.

Karttaa koskevien oikeuksien luovutukset liittyvät läheisesti normaaliin kaupalliseen toimintaan. Veron kertaantumisen estämiseksi ja menettelyn yksinkertaistamiseksi ehdotetaan, että tällaiset oikeuden luovutukset säädettäisiin verollisiksi. Tätä koskeva muutos tehtäisiin lain 45 §:n 2 momenttiin.

Valiokunta toteaa, että eräät tekijänoikeuslain mukaiset tekijänoikeudet ovat arvonlisäverosta vapaita. Valokuvan tekijänoikeudellisesta suojasta on vielä toistaiseksi säädetty erillisessä laissa oikeudesta valokuvaan. Tästä johtuen valokuvaajan saama korvaus ei ole arvonlisäverosta vapaata. Valiokunta korostaa yhdenmukaista kohtelua ja toteaa, että kun tekijänoikeudesta valokuvaan tultaneen tulevaisuudessa säätämään tekijänoikeuslaissa, tulisi tässä yhteydessä harkita valokuvan asettamista arvonlisäverotuksessa yhdenvertaiseen asemaan muiden tekijänoikeuksien kanssa.

6.5. *Käytetyn tavaran marginaaliverotusmenettelyn ja yhteisökaupan verotussäännösten yhteensovittaminen*

Kuudetta arvonlisäverodirektiiviä (77/388/ETY) on muutettu 14 päivänä helmikuuta 1994

annetulla käytettyjä tavaroita koskevalla direktiivillä (94/5/ETY). Direktiivi sisältää säännökset käytettyjen tavaroiden kauppaan sovellettavasta marginaaliverotusmenettelystä.

Direktiivin 26 a artiklan D kohdan a-alakohdan mukaan marginaaliverotusmenettelyä ei sovelleta uusien kuljetusvälineiden myyntiin toiseen jäsenvaltioon. Kohdan b-alakohdan mukaan käytettyjen tavaroiden yhteisöhankinnasta ei suoriteta veroa, jos myyntiin on kuljetuksen lähtömaassa sovellettu marginaaliverotusmenettelyä. Kohdan c-alakohdan mukaan tavaran myyntiin, johon on sovellettu marginaaliverotusmenettelyä, ei sovelleta yhteisömyyntiä eikä kaukomyyntiä koskevia säännöksiä.

Lakiehdotukseen ei sisälly lain 83 §:n mukaisen käytetyn tavaran marginaaliverotusmenettelyn ja yhteisökaupan verotussäännösten suhdetta määritteleviä säännöksiä. Tämän vuoksi lakia ehdotetaan täydennettäväksi 63 a, 63 b, 72 b, 72 f ja 83 §:ään otettavilla edellä mainittuja direktiivisäännöksiä vastaavilla säännöksillä.

Lakiehdotuksen 63 a §:n 5 momenttia ja 63 b §:n 7 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kaukomyyntiä koskevia säännöksiä ei sovellettaisi, jos tavaran myyntiin on sovellettu kuljetuksen lähtömaassa 83 §:ssä tarkoitettua tai sitä vastaavaa menettelyä.

Lakiehdotuksen 72 b §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan tavaran myyntiä ei pidettäisi yhteisömyyntinä, jos myyntiin on sovellettu 83 §:ssä tarkoitettua menettelyä. Pykälän 4 ja 5 momentti siirtyisivät tällöin 5 ja 6 momentiksi.

Lakiehdotuksen 72 f §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan tavaran yhteisöhankinnasta ei suoritettaisi veroa, jos tavaran myyntiin on kuljetuksen alkamisvaltiossa sovellettu 83 §:ssä tarkoitettua menettelyä vastaavaa menettelyä.

Lakiehdotuksen 26 d §:ssä tarkoitetut uudet kuljetusvälineet voivat samalla olla 83 §:ssä tarkoitettuja käytettyjä tavaroita. Jotta uusien kuljetusvälineiden verotus tapahtuisi määränpäämaassa yhteisöhankintana myös silloin, kun niiden myynti tapahtuu käytetyn tavaran kauppiaan kautta, lain 83 §:ään ehdotetaan otettavaksi uusi 4 momentti, jonka mukaan marginaaliverotusmenettelyä ei sovellettaisi uusien kuljetusvälineiden myyntiin, kun kuljetusväline kuljetetaan 72 b §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla toiseen jäsenvaltioon. Samalla nykyinen 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi.

6.6. *Yhteisökaupan verotusmenettelyn siirtymäsäännökset*

Suomen EU-jäsenyys edellyttää kuudennen arvonlisäverodirektiivin (77/338/ETY, muutettu viimeksi direktiivillä 94/5/ETY) XVI a osaston mukaisen yhteisökaupan väliaikaisen arvonlisäverojärjestelmän soveltamista jäsenyyden toteutumisajankohdasta lukien. Mainittuja säännöksiä tullaan soveltamaan sekä Suomen ja nykyisten jäsenvaltioiden että Suomen ja uusien jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Yhteisökaupan väliaikaisen arvonlisäverojärjestelmän käyttöönotto merkitsee sitä, että rajamuodollisuudet katoavat jäsenvaltioiden väliltä jäsenyyden toteutumisajankohtana. Yhteisökaupan verotusjärjestelmä korvaa tällöin tuonnin verollisuuden ja viennin verottomuuden.

Ilman erityissääntelyä sellainen tavara, joka tuodaan ennen jäsenyyden toteutumisajankohtaa jostakin nykyisestä tai uudesta jäsenvaltiosta ja joka ennen mainittua ajankohtaa asetetaan Suomessa tullivarasto- tai muuhun suspensiomenettelyyn, katsottaisiin yhteisötavaraksi, kun se mainitun ajankohdan jälkeen otetaan sanotusta menettelystä. Sama koskisi tilannetta, jossa tavara vientiselvitetään jossakin nykyisessä tai uudessa jäsenvaltiossa ennen 1.1.1995 ja tuodaan Suomeen mainitun ajankohdan jälkeen. Tästä seuraisi, että lakiehdotuksen 86 §:ssä tarkoitettua maahantuontitapahtumaa ei syntyisi. Koska toimitus olisi tapahtunut ennen jäsenyyttä, kysymys ei myöskään olisi yhteisöhankinnasta.

Verotuksen neutraalisuuden varmistaminen sekä kaksinkertaisen verotuksen ja verotuksen välttämisen estäminen edellyttää erityisiä yhteisökaupan verotusjärjestelmää koskevia siirtymäsäännöksiä. Tätä koskeva direktiivi on parhaillaan valmisteilla EU:n komissiossa. Direktiivin hyväksymisen ja sen täytäntöönpanon välinen aika tulee olemaan erittäin lyhyt. Tämän vuoksi ja koska tilannetta ei voida jättää sääntelemättä, lakiehdotuksen voimaantulosäännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi. Yhteisökaupan verotusjärjestelmää koskevat siirtymäsäännökset sisällytettäisiin lakiehdotuksen voimaantulosäännökseen uusiksi 15—21 momentiksi. Säännösehdotukset perustuvat valmisteilla olevaan direktiiviluonnokseen.

Voimaantulosäännöksen 15 momentti. Säännös koskisi tavaraa, joka on tuotu nykyisestä tai uudesta jäsenvaltiosta Suomeen ennen 1.1.1995 ja joka on saapumisen jälkeen asetettu Suomessa tulliverolain (575/78) 17 ja 18 §:ssä tarkoitettuun

väliaikaiseen maahantuontimenettelyyn taikka siirretty tullilain (573/78) 18 §:ssä tarkoitettuun tulliterminaaliin (vastaa väliaikaista varastointia), tullilain 20 §:ssä tarkoitetulle vapaa-alueelle taikka tullilain 25 §:ssä tarkoitettuun tullivarastoon ja joka otetaan menettelyn piiristä mainitun ajankohdan jälkeen.

Jotta tällaiset tavarat eivät välttyisi verolta, ennen 1.1.1995 voimassa olleiden säännösten voimassaoloaikaa ehdotetaan pidennettäväksi siihen ajankohtaan, jona tavara mainittujen säännösten perusteella poistuu näiden menettelyjen piiristä, ja menettelyn päättyminen rinnastettaisiin tavaran maahantuontiin. Myös sääntöjen rikkominen merkitsisi kysymyksessä olevan menettelyn päättymistä.

Säännöksen soveltamisen edellytyksenä olisi, että tavaran voidaan osoittaa olleen ennen sen saapumista Suomeen vapaassa liikkeessä jossakin nykyisessä tai uudessa jäsenvaltiossa. Muussa tapauksessa tavaraan sovellettaisiin normaaleja maahantuontia koskevia säännöksiä.

Voimaantulosäännöksen 16 momentti. Säännös koskisi tavaraa, joka on asetettu johonkin passitusmenettelyyn jossakin nykyisessä tai uudessa jäsenvaltiossa ennen 1.1.1995 mutta jota ei ole maahantuotu ennen mainittua ajankohtaa. Jotta menettely jatkuisi aukottomasti, ennen mainittua ajankohtaa voimassa olleiden säännösten voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi siihen ajankohtaan saakka, jona tavara mainittujen säännösten perusteella otetaan näistä menettelyistä. Jotta tällaiset tavarat eivät välttyisi verolta, tavaran ottaminen menettelyn piiristä rinnastettaisiin tavaran maahantuontiin. Myös säännösten rikkominen merkitsisi kysymyksessä olevan menettelyn päättymistä.

Säännöksen soveltamisen edellytyksenä olisi, että tavaran voidaan osoittaa olleen ennen sen saapumista Suomeen vapaassa liikkeessä jossakin nykyisessä tai uudessa jäsenvaltiossa. Muussa tapauksessa tavaraan sovellettaisiin normaaleja maahantuontia koskevia sääntöjä.

Lisäksi edellytettäisiin, että tavara on asetettu menettelyyn ennen lain voimaantuloa asettamisvaltiossa elinkeinonharjoittajan toimesta tapahtunutta myyntiä varten.

Voimaantulosäännöksen 17 momentti. Verosta välttymisen estämiseksi tavaran maahantuontiin ehdotetaan rinnastettavaksi sellaisen tavaran käyttö Suomessa, jonka myynti on lähtövaltiossa vapautettu verosta ulkomaille myyntiä koskevien säännösten perusteella ennen lain voimaantuloa ja jota ei ole maahantuotu Suomeen ennen mainittua ajankohtaa. Edellytyksenä olisi lisäksi, että tavara on myyty valtiossa, joka on yhteisön jäsen lain voimaan tullessa.

Voimaantulosäännöksen 18 momentti. Säännöksen mukaan edellä 15 ja 16 momentissa tarkoitetun maahantuonnin katsottaisiin tapahtuneen Suomessa, jos tavara otetaan siinä tarkoitetun menettelyn piiristä Suomessa.

Voimaantulosäännöksen 19 momentti. Säännös koskisi tilannetta, jossa 15—17 momentissa tarkoitettu tavara viedään uudelleen yhteisön ulkopuolelle. Kysymyksessä ei tällöin olisi verollinen maahantuonti. Säännös on tarpeen, koska yhteisöstä tuotu tavara voidaan nykyisin siirtää tullivarastoon ja viedä edelleen kolmanteen valtioon verotta.

Voimaantulosäännöksen 20 momentti. Säännös koskisi tilannetta, jossa väliaikaisesti maahantuotu tavara toimitetaan takaisin alkuperäiselle viejälle siihen nykyiseen tai uuteen jäsenvaltioon, josta tavara on tuotu. Kysymyksessä ei tällöin olisi verollinen maahantuonti.

Voimaantulosäännöksen 21 momentti. Säännöksen tarkoituksena olisi yksinkertaistaa niiden kuljetusvälineiden verokohtelua, jotka on ennen jäsenyyttä asetettu Suomessa väliaikaiseen maahantuontimenettelyyn, joka ei ole päättynyt ennen jäsenyyttä.

Säännöksen mukaan veroa ei suoritettaisi niistä kuljetusvälineistä, jotka on verollisina hankittu nykyisestä tai uudesta jäsenvaltiosta, joiden ensimmäinen käyttöönotto on tapahtunut ennen 1.1.1987 tai joiden maahantuonnista suoritettavan veron määrä olisi vähäinen.

6.7. *Tavarakuljetuksen ja työsuoritusten myynti toisiin jäsenvaltioihin*

Komissio on maaliskuun 2 päivänä 1994 antanut neuvostolle ehdotuksen direktiiviksi kuudennen arvonlisäverodirektiivin muuttamisesta (COM/94/58). Direktiiviehdotuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa eräitä yhteisökauppaan liittyviä säännöksiä. Direktiivi tullee sisältämään muun muassa erityissäännökset tavaran yhteisökuljetukseen liittyvän kuljetuksen sekä toisiin jäsenvaltioihin myytävien irtaimiin esineisiin kohdistuvien työsuoritusten myyntimaasta. Alkuperäisestä ehdotuksesta poiketen direktiiviä ei todennäköisesti ehditä saattaa voimaan vuoden 1995 alusta.

Menettelyn yksinkertaistamiseksi arvonlisäverolakiin tulisi lisätä säännökset edellä mainittujen palvelujen verottomuudesta silloin, kun os-

tajana on toisessa jäsenvaltiossa verovelvolliseksi rekisteröity elinkeinonharjoittaja, joka olisi oikeutettu saamaan palvelusta suoritettavan veron 122 §:n nojalla takaisin. Verottomuuden edellytyksenä olisi lisäksi, että ostajan arvonlisäverotunniste on merkitty myyntitositteeseen.

Palvelun myyjän tulisi kyetä näyttämään verottomuuden edellytykset toteen kuljetusasiakirjoilla, ostajan antamalla vakuutuksella ja muulla sellaisella selvityksellä.

Ehdotetut säännökset vastaisivat muissa jäsenmaissa sovellettua käytäntöä.

Säännökset ehdotetaan sijoitettavaksi 72 e §:n 1—3 momentiksi, jolloin lakiehdotuksen 72 e §:n 1 momentti siirtyisi 4 momentiksi.

Samalla lakiehdotuksen 66 a §:n sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että yhteisökuljetuksena pidetään vain suoraan jäsenvaltiosta toiseen tapahtuvia kuljetuksia. Säännös ei siten koskisi esimerkiksi Suomen sisäisiä alihankintakuljetuksia.

6.8. *Eräiden yhteisökauppaan liittyvien säännösten tarkistaminen*

Lakiehdotuksen 72 b §:n 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi vastaamaan paremmin kuudennen arvonlisäverodirektiivin 28 c artiklan A kohdan a-alakohdan sanamuotoa. Yhteisömyynnissä ostajan tulisi toimia muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa. Tämä osoitettaisiin käytännössä siten, että myyjä merkitsisi laskuun ostajalle toisessa jäsenvaltiossa annetun arvonlisäverotunnisteen.

Lakiehdotuksen 162 b §:n 4 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi vastaamaan direktiivisäännöksiä. Momentissa säädettäisiin ostajalle annetun yhteenvetoilmoituksessa ilmoitettua myyntiä koskevan alennuksen tai muun sellaisen oikaisuerän tai muun myyntiä koskevan muutoksen, esimerkiksi kaupan peruuntumisen, kohdistamisesta. Säännös perustuu kuudennen arvonlisäverodirektiivin 22 artiklan 6 kohdan b-alakohdan neljännen alakohdan toiseen luetelmakohtaan (28 h; lisätty direktiivillä 91/680/ETY; muutettu direktiivillä 92/111/ETY). Direktiivin mukaan edellä mainittu oikaisu tulisi ilmoittaa yhteenvetoilmoituksessa eikä erillisessä korjausilmoituksessa. Nyt ehdotetun säännöksen mukaan oikaisu ilmoitettaisiin siltä kalenterivuoden neljännekseltä annettavassa yhteenvetoilmoituksessa, johon kuuluvalle kalenterikuukaudelle se on hyvän kirjanpitotavan mukaan kirjanpidossa kirjattava.

6.9. *Valuutan muuntaminen*

Lakiehdotuksen 80 a §:ää ehdotetaan käytännön yksinkertaistamiseksi muutettavaksi siten, että ulkomaan valuutassa ilmaistu rahamäärä muunnettaisiin Suomen markoiksi laskutus- tai kertymisajankohdan myyntikurssin perusteella silloin, kun vero lain 13 luvun säännösten perusteella kohdistetaan tilikauden sisällä laskutus- tai kertymiskuukaudelle.

Lakiehdotuksen 80 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa täsmennettäisiin yhteisömyyntiin ja yhteisöhankintaan sovellettava muuntokurssi direktiivisäännösten mukaiseksi. Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 11 artiklan C-kohdan 2-alakohdan toisen alakohdan mukaan ratkaiseva ajankohta on se ajankohta, jolloin verosaatava syntyy. Verosaatava syntyy direktiivin 28 d artiklan 2—4 kohdan mukaan toimituskuukautta seuraavan kalenterikuukauden 15. päivänä, tai, jos toimitetusta tavarasta on annettu lasku tätä ennen, laskutusajankohtana.

Direktiivi mahdollistaa yhteisömyynnin ja yhteisöhankinnan osalta vaihtoehtoisesti tullausarvon laskemisesta voimassa olevien yhteisön säännösten mukaisesti määräytyvän muuntokurssin käytön. Elinkeinoelämän taholta on esitetty, että muuntoperusteeksi tulisi ottaa ainoat viralliset kurssit, tässä tapauksessa Suomen Pankin noteeraaman keskikurssin kuukausikeskiarvo, jolloin päivittäisiltä valuuttojen muuntamisilta voitaisiin välttyä.

Valiokunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuudet ottaa käyttöön Suomen Pankin noteeraaman keskikurssin kuukausikeskiarvo muuntokurssiksi.

6.10. *Liikevaihtoverosta vapauttaminen ja veronlykkäys*

Arvonlisäverolailla (1501/93) kumottiin liikevaihtoverolaki (559/91). Vaikka liikevaihtoverolaki on kumottu, ovat maksamattomat liikevaihtoverot perimiskelpoisia viisi vuotta veron määräämis- tai maksuunpanovuotta seuraavan vuoden alusta lukien. Liikevaihtoveroja voidaan myös edelleen maksuunpanna jälkiverotusten johdosta. Liikevaihtoveroista voidaan siten hakea vapautusta tai niille pyytää maksunlykkäystä vielä useita vuosia.

Arvonlisäverolain 222 §:n 4 momentin mukaan liikevaihtoverolakia on sovellettava, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu suoritettu, maahan tuotu tavara on luovutettu tullivalvon-

nasta tai tavara on otettu omaan käyttöön ennen arvonlisäverolain voimaantuloa. Eri viranomaisten kesken on ollut tulkintaeroja siitä, soveltuuko arvonlisäverolain 222 §:n 4 momentti myös liikevaihtoverosta vapautumista ja veronmaksun lykkäämistä koskeviin asioihin.

Arvonlisäverolain verosta vapauttamista koskevaa 210 §:ää on muutettu 1 päivänä syyskuuta 1994 voimaan tulleella lailla (613/94). Lainmuutoksella siirrettiin toimivalta valtiovarainministeriöltä verohallitukselle ja tullihallitukselle yli 300 000 markan suuruisten arvonlisäverojen vapauttamista koskevien hakemusten osalta. Verohallituksella ja tullihallituksella on markkamääräisesti rajoittamaton toimivalta verosta vapauttamista koskevissa asioissa myös muiden verolajien osalta. Liikevaihtoverolain mukaan yli 300 000 markan suuruisten liikevaihtoverosta vapauttamista koskevien hakemusten osalta päätösvalta kuuluu kuitenkin edelleen valtiovarainministeriölle.

Lainsäädännön yhtenäisyyden ja käytännön toiminnan selkiyttämiseksi valtiovarainvaliokunta ehdottaa, että hallituksen esitykseen lisätään uusi 222 a §, jonka mukaan liikevaihtoverosta vapauttamista ja veronmaksun lykkäystä koskeviin asioihin sovellettaisiin liikevaihtoverolakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä. Viranomaisten toimivalta määräytyisi arvonlisäverolain 210 §:n mukaisesti.

6.11. *Laskumerkintävaatimusta koskeva muutosehdotus*

Lakiehdotuksen 102 a §:n 1 momentin mukaan vähennysoikeuden edellytyksenä olisi, että verovelvollisella on toiselta verovelvolliselta ostamastaan tavarasta tai palvelusta tosite, josta ilmenee tavaran tai palvelun veroton hinta ja ostoon sisältyvän veron määrä eri verokantojen osalta. Säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että pelkästään se seikka, että tositteesta puuttuu veroton hinta, ei johtaisi vähennysoikeuden epäämiseen. Vastaava tarkistus ehdotetaan tehtäväksi myös lakiehdotuksen 209 §:ään.

6.12. *Voimaantulosäännösten tarkistaminen*

Arvonlisäverolain (1501/93) 223 §:ää koskevien hallituksen esityksen perustelujen mukaan lainkohta koskee käyttöomaisuutta. Säännöksessä ei kuitenkaan ole tällaista rajausta. Väärinkäsityksen välttämiseksi säännökseen ehdotetaan otettavaksi käyttöomaisuutta koskeva maininta. Vastaava muutos tulisi tehdä myös voimaantulosäännöksen 3 momenttiin.

Voimassa oleva arvonlisäverolain 110 § on ehdotettu kumottavaksi. Vastaava tarkistus tulisi tehdä 112 §:n 3 momenttiin. Hallituksen esityksessä n:o 222 ehdotettu muutos huomioon ottaen 112 §:n 3 momentti tulisi kuitenkin kokonaisuudessaan kumota.

Polttoaineista tehdyn laskennallisen vähennyksen palauttamista koskeva voimaantulosäännöksen 14 momentti koskee sellaista polttoainetta, joka on verovelvollisen hallussa tämän lain tullessa voimaan. Koska lainkohdassa tarkoitettu laskennallinen vähennys voidaan tehdä myös ennakkomaksun perusteella polttoaineesta, joka ei ole fyysisesti vähennyksen tekemiseen oikeutetun hallussa tämän lain tullessa voimaan, ehdotetaan säännöstä selvyyden vuoksi tarkennettavaksi siten, että se koskisi myös tällaisia polttoaineita.

Polttoaineiden valmisteverotukseen sekä arvonlisäverotukseen niin sanottujen kotimaisten polttoaineiden osalta EU-jäsenyyden vuoksi tehtävät muutokset edellyttävät kivihiilen ja turpeen tasapuolisen kilpailuasetelman turvaamiseksi lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen 14 momentissa ehdotetun varastoverotuksen lieventämistä turpeen osalta. Mainittuun lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka perusteella verovelvollinen saa vähentää lain voimaan tullessa varastossa olleesta arvonlisäverolain 57 §:n 2 kohdassa tarkoitetusta turpeesta maksamansa veron, siltä osin kuin polttoainetta käytetään ennen vuoden 1995 kesäkuun alkua. Ajallinen rajoitus ehdotetaan tehtäväksi siksi, ettei ylisuuria varastoja hankittaisi verotuksellisista syistä. Vähennys tehtäisiin polttoaineen käyttökuukaudelta.

Valiokunta toteaa, että nyt säädettävän 228 §:n 3 momentti johtaa käytettyjen tavaroiden osittaiseen kahdenkertaiseen verotukseen. Tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Sen vuoksi valiokunnan mielestä lähivuosina tulisi harkita mainitun lainkohdan asettamista rajoituksista luopumista.

6.13. *Veronmaksamis- ja veroilmoituksen antamisajankohta*

Voimassa olevan arvonlisäverolain 147 §:n mukaan arvonlisävero on maksettava valtiolle viimeistään kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden 25. päivänä. Arvonlisäverolain

162 §:n mukaan myös veroilmoitus on annettava edellä selostetussa määräajassa. Hallitus ehdottaa, että sanottuja määräaikoja lyhennettäisiin 20 päivällä, jolloin vero olisi maksettava ja veroilmoitus annettava viimeistään kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden 5. päivänä.

Valiokunta katsoo, että edellä tarkoitetut määräaikojen lyhennykset aiheuttavat arvonlisäverovelvollisille maksuvaikeuksia ja kohtuuttomia käytännön vaikeuksia. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että em. määräaikoja lyhennettäisiin vain 10 päivällä eli toisen kuukauden 15. päiväksi. Samalla valiokunta ehdottaa, että vastaavat muutokset tehdään myös lakiehdotuksen 162 a §:n 1 momenttiin sekä 162 b §:n 5 momenttiin.

Valiokunnan esittämä maksuajankohdan muutos antaa useissa tapauksissa mahdollisuuden perustaa arvonlisäverotilitys kirjanpidon tietoihin. Tällöin vältytään kahdenkertaiselta työltä ja taataan paremmin tietojen oikeellisuus. Yhtenä syynä aikaistamiseen oli EU:lle annettavan yhteenvetoilmoituksen aikataulu. Valiokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella, että yhteenvetoilmoituksen antaminen asetetun määräajan puitteissa on mahdollista. Valiokunta muutoinkin korostaa sitä, että lainsäädäntöä valmisteltaessa ensisijaisesti tulisi kiinnittää huomiota verovelvollisille aiheutuviin hallinnollisiin vaikeuksiin ja vasta toissijaisesti EU:n hallinnolle mahdollisesti aiheutuviin hallinnollisiin haittoihin.

Lisäksi valiokunta ehdottaa, että arvonlisäverovelvollisten uuteen järjestelmään siirtymisen aiheuttamien ongelmien vähentämiseksi arvonlisäverojen maksamisen ja veroilmoituksen antamisen osalta sovellettaisiin vuoden 1995 tammi—maaliskuulta nykyisiä määräaikoja. Valiokunta ehdottaa, että siirtymäaikaa koskeva säännös otetaan voimaantulosäännöksen uudeksi 22 momentiksi.

6.14. *Kulttuuritilaisuuksien verottaminen*

Hallituksen esityksessä on ehdotettu, että kaikkiin kaupallisiin kulttuuri- ja viihdetilaisuuksiin sovellettaisiin samaa alennettua 12 %:n verokantaa. Rajanvetovaikeuksien välttämiseksi ja erityyppisten tilaisuuksien mahdollisimman neutraalin verokohtelun toteuttamiseksi alennetun verokannan soveltamista ei ole ehdotettu rajattavaksi vain 222 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin nykyisin siirtymäsäännöksen mukaan kokonaan verovapaisiin tilaisuuksiin. Käytännössä hankalien ja vaikeasti perusteltavien rajanvetotilanteiden välttämiseksi sekä epäneutraalien tilanteiden syntymisen estämiseksi 222 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin ja muihin kaupallisiin kulttuuri- ja viihdetilaisuuksiin tulisi valtiovarainvaliokunnan käsityksen mukaan yleensä soveltaa samaa alennettua verokantaa.

Valiokunta ehdottaa, että elokuvanäytöksen järjestämistä lukuun ottamatta kaikkien muiden kulttuuri- ja huvitilaisuuksien verokanta alennettaisiin ehdotetusta 12 %:sta 6 %:ksi. Lakiehdotuksen 85 §:n perusteluissa esitetyn mukaisesti tämä luettelo ei olisi tyhjentävä, vaan alennettua 6 %:n verokantaa sovellettaisiin elokuvanäytöksen järjestämistä lukuun ottamatta kaikkiin muihin kulttuuri- ja huvitilaisuuksiin.

Lakiehdotuksen 85 §:n perusteluiden mukaan huvipuistojen osalta alennettua verokantaa tulisi soveltaa myös erilaisten ajolaitteiden ja muiden vastaavien laitteiden käytöstä perittäviin pääsymaksun luonteisiin maksuihin. Koska on esiintynyt erilaisia käsityksiä siitä, johtaako säännösehdotuksen sanamuoto todella edellä esitettyyn lopputulokseen, valiokunta ehdottaa, että 85 a §:n uudeksi 2 momentiksi otetaan tätä tarkoittava täsmennys.

6.15. *Alkutuottajien mahdollisuus hakeutua kuukausimenettelyn piiriin*

Lakiehdotuksen 162 §:n 4 momentin mukaan alkutuotantoa harjoittavan luonnollisen henkilön, kuolinpesän tai yhtymän, joka ei harjoita muuta arvonlisäverollista toimintaa, verokausi on pykälän 3 momentin mukaisesta kalenterikuukauden mittaisesta yleisestä verokaudesta poiketen kalenterivuosi. Eräissä tapauksissa alkutuotantoa harjoitetaan siinä mittakaavassa, että se tulisi rinnastaa arvonlisäverotuksessa muuhun elinkeinotoimintaan. Verokauden tulisi tällöin olla, jos verovelvollinen niin tahtoo, kalenterikuukauden mittainen. Tähän menettelyyn siirtyminen edellyttäisi erityistä hakeutumista, jolloin veroviranomaiset voisivat rekisteröidä alkutuotannon harjoittajan kuukausimenettelyn piiriin kuuluvaksi. Valiokunta ehdottaa, että 162 §:ään sisällytettäisiin edellä selostettua hakeutumista koskevat säännökset.

Alkutuottajat tulevat ensimmäisen kerran kokonaisuudessaan arvonlisäverotuksen piiriin vuoden 1995 alusta. Alkutuottajien rekisteröinti järjestetään kertatoimenpiteenä viranomaisaloitteisesti. Verohallitukselta saadun selvityksen mukaan ei ole käytännössä mahdollista, että

alkutuottajien hakeutuminen kuukausimenettelyn piiriin voitaisiin ottaa käyttöön jo vuoden 1995 alusta alkaen. Valiokunta ehdottaa, että voimaantulosäännökseen otetaan 23 momentiksi säännös, jonka mukaan hakeutumismahdollisuutta sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1996 tilitettävään veroon.

6.16. *Liittymämaksut*

Voimassa olevan arvonlisäverolain 80 § sisältää liittymämaksuja koskevan erityissäännöksen, jonka mukaan veron perusteeseen ei lueta lainkohdassa lueteltuja liittymämaksuja. Säännös ehdotetaan EU-sopeutuksen osana kumottavaksi. Voimaantulosäännöksen 6 momentin mukaan uutta lakia (säännöksen kumoamista) sovelletaan niihin liittymämaksuihin, jotka on saatu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Valiokunta ehdottaa, ettei uutta lakia (säännöksen kumoamista) sovelleta myöskään vuoden 1995 aikana saatuihin liittymämaksuihin, jos liittymä on toimitettu ennen käsiteltävänä olevan lain voimaantuloa.

Valiokunta edellyttää hallituksen selvittävän liittymämaksujen verotussäännösten muutoksen vaikutukset ja tarpeen siirtokelpoisten liittymämaksujen arvonlisäverokohtelua koskevien säännösten tarkistamiseen.

6.17. *Kuukausi-ilmoituksen allekirjoittaminen*

Voimassa olevan arvonlisäverolain 165 §:n mukaan ilmoittamisvelvollisen on yleensä allekirjoitettava veroviranomaisille annettavat asiakirjat. Kuukausi-ilmoitusta ei nykyisin kuitenkaan tarvitse allekirjoittaa. Hallitus ehdottaa, että myös kuukausi-ilmoitukset olisi allekirjoitettava. Koska muutos olennaisesti hankaloittaisi erityisesti kirjanpitotoimistojen toimintaa, valiokunta ehdottaa, ettei niiden verovelvollisten, joiden verokautena on kalenterikuukausi, tarvitse allekirjoittaa veroilmoitusta.

6.18. *Matkatoimistopalveluiden verotus*

Valiokunta toteaa, että valtiovarainministeriönkin käsityksen mukaan matkatoimistopalveluiden verotuksessa marginaaliveromenettelyä tulisi soveltaa kuluttajille myytäviin palveluihin ja nykyistä järjestelmää yrityksille myytäviin palveluihin. Syynä siihen, ettei ministeriö esitä tällaista menettelyä, ovat hallinnollisiin vaikeuksiin liittyvät epäilyt. Valiokunnan mielestä näiden epäilyjen oikeellisuus tulisi mahdollisimman pikaisesti selvittää ja tavoitteeksi asettaa nykyisen järjestelmän soveltaminen yrityksille myytäviin palveluihin arvonlisäverotuksessa.

6.19. *Pakkausten verokohtelu*

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan pakkauksiin sovelletaan samaa verokantaa kuin myytävään hyödykkeeseen. Lakiehdotuksen 78 §:n 1 momentin 3 kohtaan sisältyvät säännökset palautetuista pakkauksista saaduista korvauksista. Niitä käsitellään arvonlisäverotuksessa myynnin oikaisuerinä. Valiokunnan käsityksen mukaan kaikkiin palautettaviin pakkauksiin tulee aina soveltaa yleistä 22 prosentin verokantaa riippumatta siitä, mikä on ollut pakatun hyödykkeen verokanta.

Parhaillaan on loppuvaiheessa pakkauksia koskeva ns. elinkaariselvitys. Valiokunnan mielestä pakkauksien arvonlisä- ja valmisteverotukseen liittyvät kysymykset tulee ottaa uudelleen harkittavaksi tämän selvitystyön valmistuttua.

Valiokunta edellyttää hallituksen ottavan pakkauksia koskevan hajanaisen ja moniin lakeihin sisältyvän säännöstön uudelleen tarkasteltavaksi pakkausten elinkaariselvityksen valmistuttua ja selvittävän tässä yhteydessä mahdollisuudet pakkauksia koskevan erillislain säätämiseen.

6.20. *Henkilöstövuokraus*

Lakiehdotukseen ei sisälly terveydenhuolto- ja sosiaalialan ammattihenkilökunnan tai muiden vastaavien erityisryhmien vuokraamista koskevia säännöksiä. Lakiehdotuksen 46 a § sisältää kuitenkin terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavien elinkeinonharjoittajien muodostamien yhteenliittymien jäsenilleen luovuttamien hallinto- ja kirjanpitopalvelujen verovapautta koskevan säännöksen. Verollisen henkilöstövuokrauksen sekä verottoman terveyden- ja sairaanhoito- tai sosiaalipalvelun erottaminen ei ole yksiselitteistä eikä kaikkia mahdollisia tilanteita voida vielä helposti hahmottaa. Valiokunta ei tämän vuoksi pidä mahdollisena ottaa lakiin em. tapauksia koskevia erityissäännöksiä, vaan katsoo, että syntyvät ongelmat tulisi ratkaista arvonlisäverotuksen yleisten sääntöjen mukaan.

Valiokunta edellyttää hallituksen seuraavan henkilöstövuokrauksen arvonlisä-

verotuksen toteutumista eri ammattialoilla ja erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon alalla ja ryhtyvän tarvittaessa lainsäädännön selventämiseen.

6.21. *Polttopuun verotuskysymykset*

Valmiste- ja arvonlisäveromuutosten johdosta puun verotuksellinen asema muuttuu.

Valiokunta edellyttää, että hallitus seuraa polttopuun kilpailukykyä muihin polttoaineisiin nähden ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin puun kilpailukyvyn säilyttämiseksi.

6.22. *Yleisradio Oy:n verotuksellinen asema*

Yleisradio Oy:n valtion radiorahastosta saamasta korvauksesta suoritettavan veron laskemistapaa koskeva säännös sisältyy nykyiseen arvonlisäverolakiin. Lain 79 §:n 4 momentin mukaan vero lasketaan korvauksesta ilman veron osuutta. Samaa periaatetta sovelletaan myös muihin verollisiin tukiin ja avustuksiin samoin kuin yleensäkin myyntihintoihin.

6.23. *Virheelliset pykäläviittaukset*

Seuraaviin lakiehdotuksen säännöksiin tulisi tehdä pykäläviittaustarkistukset: 63 f, 66 ja 69 § sekä voimaantulosäännöksen 6 momentti. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi 1 §:ään hallituksen esityksen n:o 126 johdosta aiheutuva muutos.

6.24. *Käsitellyt aloitteet*

Käsittelemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/93) 1 §:n 3 momentti, 21 §:n 1 momentin 4 kohta, 57 §:n edellä oleva otsikko ja 57 §, 64 §:n 3 momentti, 68 §:n 2 momentti, 70 §:n 2 momentti, 92 ja 110 §, 112 §:n 3 momentti, 115 §:n 2 momentti, 122 §:n 2 momentti, 124 § sekä 222 §:n 2 ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 21 §:n 1 momentin 4 kohta 27 päivänä toukokuuta 1994 annetussa laissa (375/94) ja 112 §:n 3 momentti sekä 222 §:n 2 ja 5 momentti 16 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1218/94),

muutetaan 1 §:n 1 momentin 2 kohta, 2 §:n edellä oleva otsikko, 2 §:n 1 momentti, 3 ja 9 §, 13 a §:n edellä oleva otsikko, 21 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 43 §, 45 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 58 §:n edellä oleva otsikko, 58 §, 59 §:n 4 kohta, 60 §, 5 luvun otsikko, 63 §:n edellä oleva otsikko, 63 §, 64 §:n edellä oleva otsikko, 64 §:n 1 ja 2 momentti, 66 §, 68 §:n 1 momentti ja 3 momentin johdantolause, 69 §, jolloin 69 § siirtyy 5 lukuun, 6 luvun otsikko, 70 §:n 1 momentti, 71 §, 73 §:n edellä oleva otsikko, 74 §:n 3 kohta, 75 §:n 1 momentti, 76 §:n 2 kohta, 78 §:n 1 momentin 2 kohta, 79 §:n 1 ja 2 momentti, 80 §, 83 §:n 1 momentti, 85—87 §, 88 §:n 1 momentti, 89—91, 93 §, 94 §:n 8 ja 9 kohta sekä 11—13 kohta, 95, 100 ja 101 §, 102 §:n 1 momentti, 103 §, 112 §:n 1 momentti, 114 §:n 1 momentin 5 kohta, 118 §, 122 §:n 1 momentti, 130 §:n 2 momentti, 131 ja 132 §, 133 §:n edellä oleva otsikko, 139 §:n 1 momentti, 140, 147 ja 148 §, 149 §:n 5 momentti, 152 §:n 1 momentti, 161—163 §, 164 §:n 1 ja 2 momentti, 165 §, 168 §:n 1 momentti, 172 §:n 1 momentti, 173 §:n 2 momentti, 178 §, 182 §:n 1 momentti, 183 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 190 §:n 6 momentti, 209 ja 213 §, 218 §:n 3 momentti, 222 §:n 6 momentti sekä 223 ja 227 §,

sellaisina kuin niistä ovat 71 § osittain muutettuna 27 päivänä toukokuuta 1994 annetulla lailla (375/94), 13 a §:n edellä oleva otsikko sekä 79 §:n 1 ja 2 momentti 27 päivänä toukokuuta 1994 annetussa laissa (377/94) sekä 3 ja 85 §, 122 §:n 1 momentti, 130 §:n 2 momentti, 131 §:n 1 ja 2 momentti, 173 §:n 2 momentti, 222 §:n 6 momentti sekä 227 § 16 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1218/94) ja 94 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, sekä

lisätään 1 §:n 1 momenttiin uusi 3 kohta, uusi 1 a, 2 a ja 2 b §, 12 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, uusi 13 c, 16 a, 18 a ja 18 b §, uusi 3 a luku, uusi 26 a—26 g §, uusi 31 a ja 46 a §, 62 §:ään uusi 4 momentti, uusi 63 a—63 f §, uusi otsikko 65 ja 66 §:n edelle, uusi 66 a §, uusi otsikko 67 §:n edelle, uusi 67 a §, uusi otsikko 68 ja 69 §:n edelle, uusi 70 a §, uusi 72 a—72 g §, uusi 73 a ja 73 b §, 78 §:n 1 momenttiin uusi 3 kohta, uusi 78 a ja 80 a §, 83 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 27 päivänä toukokuuta 1994 annetulla lailla (377/94) uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, 85 a, 86 a, 86 b ja 93 a §, 94 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 16 päivänä joulukuuta 1994 annetulla lailla, uusi 14—22 kohta, uusi 94 a, 94 b ja 101 a §, 102 §:ään uusi 3 momentti, uusi 102 a, 114 a, 133 a—c, 138 a, 138 b ja 141 b §, uusi 13 a luku, uusi 146 a ja 146 b §, uusi 162 a, 162 b, 168 a, 173 a ja 174 a §, 191 §:ään uusi 3 momentti, 197 §:ään uusi 3 momentti, uusi 208 a, 209 a, 209 b, 212 a ja 222 a § sekä 228 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

— — — — — — — — — — — — — —

1 a, 2, 2 a ja 2 b §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon luetaan verollisten myyntien, (*poist.*) 55, 56, 58 ja 70—72 e §:n perusteella verottomien myyntien, kiinteistön tai siihen kohdistuvien oikeuksien luovutusten sekä 41 §:ssä tarkoitettujen rahoituspalvelujen ja 44 §:ssä tarkoitettujen vakuutuspalvelujen myyntien yhteismäärä. Liikevaihtoon ei lueta liitännäisluonteisten rahoitus- ja vakuutuspalvelujen eikä käyttöomaisuuden myyntihintoja.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

9 ja 12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Ryhmien verotus

13 a §

— — — — — — — — — — — — — —

13 c § (Uusi)

Poronhoitolaissa (848/90) tarkoitettua paliskuntaa ja siihen kuuluvia poronomistajia kohdellaan arvonlisäverotuksessa porotalouden osalta yhtenä elinkeinonharjoittajana (paliskuntaryhmä). Paliskuntaryhmään kuuluvan poronomistajan ottaessa tavaroita tai palveluja omaan käyttöön sovelletaan, mitä 22 a §:ssä säädetään.

Paliskunta ja paliskuntaan kuuluvat poronomistajat vastaavat paliskuntaryhmän verosta.

Paliskunta on velvollinen täyttämään paliskuntaryhmän ilmoitus- ja tilitysvelvollisuuden ja oikeutettu tekemään veron palauttamista koskevat hakemukset.

Paliskuntaryhmän verokausi on poronhoitovuosi. Veroilmoitus verokaudelta on annettava poronhoitovuotta seuraavan heinäkuun loppuun mennessä.

Paliskuntaryhmiä koskevat asiat kuuluvat sen lääninveroviraston käsiteltäviin, jonka toimialueella on paliskunnan kotipaikka.

16 a, 18 a, 18 b, 21, 22, 26 a—26 g, 31 a ja 43 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

45 §
(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

— — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu verottomuus ei koske mainosteosta, *karttaa tai sen valmistamiseen käytettyä aineistoa,* automaattista tietojenkäsittelyjärjestelmää tai tietokoneohjelmaa *koskevan oikeuden* eikä elokuvan, video-ohjelman tai muun sellaisen ohjelman *esittämisoikeuden luovuttamista.*

— — — — — — — — — — — — — —

46 a ja 58 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

59 §

Veroa ei suoriteta seuraavien tavaroiden ja palvelujen myynnistä:

— — — — — — — — — — — — — —

4) kullan myynti keskuspankille;

— — — — — — — — — — — — — —

60, 62 ja 63 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

63 a §
(1—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

1) uusien kuljetusvälineiden *myyntiin;*

2) myyjän asentamien tai kokoamien tavaroiden myyntiin; *eikä*

3) sellaiseen tavaran myyntiin, johon on kuljetuksen alkamisvaltiossa sovellettu 83 §:ssä tarkoitettua menettelyä vastaavaa menettelyä.

(6 mom. kuten hallituksen esityksessä)

63 b §
(1—6 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

1) uusien kuljetusvälineiden *myyntiin;*

2) myyjän kuljetuksen päättymisvaltiossa asentamien tai kokoamien tavaroiden myyntiin; *eikä*

3) tavaran myyntiin, johon on sovellettu 83 §:ssä tarkoitettua menettelyä.

(8 mom. kuten hallituksen esityksessä)

63 c—63 e §
(Kuten hallituksen esityksessä)

63 f §

Tavaran yhteisöhankinta katsotaan verotetun 63 e §:ssä tarkoitetulla tavalla tavaran kuljetuksen päättymisvaltiossa myös silloin, kun

(1—4 kohta kuten hallituksen esityksessä)

5) ostaja on tehnyt edelleenmyyntiä koskevaan myyntitositteeseen 209 a §:n *4 momentissa* tarkoitetut tai niitä vastaavat laskumerkinnät; ja

(6 kohta kuten hallituksen esityksessä)

64 ja 65 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

66 §
(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Tavarakuljetuspalvelun välitys on myyty Suomessa, jos kuljetuspalvelu on myyty täällä, ellei 66 a §:n *3 momentissa* toisin säädetä.

66 a §

Tavaran kuljetus jäsenvaltiosta suoraan toiseen jäsenvaltioon (yhteisökuljetus) on myyty Suomessa, jos (*poist.*) kuljetus alkaa täältä, ellei 2 momentissa toisin säädetä.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

67, 67 a ja 68 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

69 §
Muu välityspalvelu kuin 66 §:n *2 momentissa,* 66 a §:n *3 momentissa,* 67 a §:n *2 momentissa* ja 68 §:n 2 momentin 10 kohdassa tarkoitettu on myyty Suomessa, jos välitetty palvelu tai tavara on myyty Suomessa, ellei 2 momentissa toisin säädetä.
(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

70, 70 a, 71 ja 72 a §
(Kuten hallituksen esityksessä)

72 b §
(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Tavaran myynti katsotaan yhteisömyynniksi vain, jos ostajana on *muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa toimiva* elinkeinonharjoittaja tai muu oikeushenkilö kuin elinkeinonharjoittaja.
(3—5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

72 c ja 72 d §
(Kuten hallituksen esityksessä)

72 e §
Veroa ei suoriteta 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen myynnistä, kun ostaja on toisessa jäsenvaltiossa arvonlisäverovelvollisten rekisteriin merkitty elinkeinonharjoittaja, joka olisi 122 §:n nojalla oikeutettu saamaan palvelusta suoritettavan veron kokonaan takaisin. (*Uusi*)
Edellä 1 momentissa tarkoitettuja palveluja ovat:
1) tavaran yhteisökuljetukseen välittömästi liittyvä kuljetuspalvelu sekä tällaiseen kuljetukseen välittömästi liittyvä lastaus-, purku- tai muu sellainen palvelu;
2) 67 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu palvelu. (*Uusi*)
Edellä 1 momentissa tarkoitetun verottomuuden edellytyksenä on, että ostajan arvonlisäverotunniste on merkitty myyntitositteeseen. (*Uusi*)
(4 mom. kuten 1 mom. hallituksen esityksessä)

72 f §
Tavaran yhteisöhankinnasta ei *suoriteta* veroa, jos:
(1 ja 2 kohta kuten hallituksen esityksessä)
3) hankkija olisi oikeutettu saamaan hankinnasta suoritettavan veron 122 §:n nojalla kokonaan takaisin;
4) tavaran myyntiin on kuljetuksen alkamisvaltiossa sovellettu 83 §:ssä tarkoitettua menettelyä vastaavaa menettelyä. (*Uusi 4 kohta*)

72 g, 73, 73 a, 73 b, 74—76, 78, 78 a, 79 ja 80 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

80 a §
Ulkomaan valuutassa ilmaistu rahamäärä muunnetaan Suomen markoiksi käyttämällä 15 tai 16 §:ssä tarkoitettuna ajankohtana viimeisintä liikepankin julkaisemaa myyntikurssia. *Ratkaiseva ajankohta on kuitenkin laskutus- tai kertymisajankohta, jos vero kohdistetaan 13 luvun säännösten perusteella laskutus- tai kertymiskuukaudelle.*
Tavaran yhteisömyynnin ja yhteisöhankinnan osalta ratkaiseva ajankohta on veron suorittamisvelvollisuuden syntymisajankohtaa seuraavan kalenterikuukauden 15 päivä, tai, jos tavaran ostaja on saanut toimitetusta tavarasta laskun tai vastaavan asiakirjan ennen tätä ajankohtaa, laskutusajankohta. (*Uusi 2 mom.*)

83 §
(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

— — — — — — — — — — — — — —

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei sovelleta uusien kuljetusvälineiden myyntiin, kun kuljetusväline kuljetetaan 72 b §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla toiseen jäsenvaltioon. (*Uusi 4 mom.*)

— — — — — — — — — — — — — —

85 §
Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta ja maahantuonnista suoritettava vero on 12 prosenttia veron perusteesta:
1) *ruokatavara, juoma ja muu sellaisenaan ihmisen nautittavaksi tarkoitettu aine sekä niiden raaka-aine ja niitä valmistettaessa tai säilöttäessä käytettävä mauste, säilöntäaine, väri ja muu lisäaine (e l i n t a r v i k e);*
2) *rehu- ja rehuseos sekä niiden valmistuksessa käytettäväksi tarkoitettu raaka- ja lisäaine, eläinten ruokana käytettävät teollisuuden jäteaineet sekä rehukala (r e h u a i n e);*
3) *elokuvanäytöksen järjestäminen;*
(4—6 kohta kuten 2—4 kohta hallituksen esityksessä)
Edellä 1 momentin 1 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta:
1) tarjoilutoimintaan;
2) eläviin eläimiin;
3) vesijohtoveteen;

4) alkoholi- ja alkoholijuomaverolaissa (/) tarkoitettuihin alkoholijuomiin ja tupakkavalmisteisiin; eikä

5) edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin tavaroihin ja myrkkyihin.

Edellä 1 momentin *6 kohdassa* tarkoitettuna kirjana ei pidetä:

(1—3 kohta kuten 2 momentin 1—3 kohta hallituksen esityksessä)

85 a §

Seuraavien palvelujen myynnistä suoritettava vero on 6 prosenttia veron perusteesta:

(1 ja 2 kohta kuten hallituksen esityksessä)

3) Yleisradio Oy:n valtion radiorahastosta saama *korvaus;*

4) teatteri-, sirkus-, musiikki- ja tanssiesitysten, näyttelyjen, urheilutapahtumien, huvipuistojen, eläintarhojen, museoiden sekä muiden vastaavien kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien ja laitosten pääsymaksut. (*Uusi 4 kohta*)

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuina pääsymaksuina pidetään myös huvipuistojen ajolaitteiden ja muiden vastaavien laitteiden käytöstä perittäviä pääsymaksunluonteisia maksuja. (Uusi 2 mom.)

86, 86 a, 86 b, 87—91, 93, 93 a, 94, 94 a, 94 b, 95, 100, 101, 101 a ja 102 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

102 a §

Vähennysoikeuden edellytyksenä on, että verovelvollisella on toiselta verovelvolliselta ostamastaan tavarasta tai palvelusta tosite, josta ilmenee (*poist.*) ostoon *sisältyvä vero.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

103 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

112 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

— — — — — — — — — — — — — — —

114, 114 a, 118 ja 122 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

130 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 momentissa tarkoitettu palautus ei koske veroa, joka sisältyy yksityiseen kulutukseen, (*poist.*) 114 tai 114 a §:ssä tarkoitettuun käyttöön tapahtuvaan hankintaan tai kiinteistön vuokraustoimintaa varten tehtyyn hankintaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

131 §

Elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada palautuksena tavaran tai palvelun hankintaan sisältyvä vero, jos hankinta liittyy:

1) toimintaan, josta ei suoriteta veroa (*poist.*) 55, 56 ja 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan tai 70—72 e §:n perusteella;

(2 ja 3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

132 ja 133, 133 a—c, 138 a, 138 b, 139, 140, 141 b, 146 a ja 146 b §

(Kuten hallituksen esityksessä)

147 §

Verovelvollisen on maksettava kalenterikuukaudelle 13 luvun mukaan kohdistettavien suoritettavien verojen ja vähennettävien verojen erotus (*tilitettävä vero*) valtiolle viimeistään kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden *15 päivänä.*

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

148, 149, 152 ja 161 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

162 §

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Verokausi on kalenterikuukausi. Veroilmoitus on annettava viimeistään kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden *15 päivänä.* Ilmoitus siitä, että veroa ei ole maksettava, voidaan antaa etukäteen usealta kuukaudelta.

(4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Sen estämättä, mitä 4 momentissa säädetään, on siinä tarkoitetulla alkutuotannon harjoittajalla oikeus hakemuksesta siirtyä 3 momentin mukaiseen kuukausittaiseen ilmoittamismenettelyyn.

Edellä 5 momentissa tarkoitettu kuukausittainen ilmoittamisvelvollisuus alkaa hakemuksen tekemistä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien. Tätä menettelyä sovelletaan siihen saakka, kun verovelvollisuuden edellytykset ovat lakanneet tai toiminnassa on tapahtunut olennaisia muutoksia. (*Uusi 6 mom.*)

(7 mom. kuten 5 mom. hallituksen esityksessä)

162 a §

Verovelvollisen, jonka verokausi on kalenterikuukausi, on annettava kultakin kalenterivuo-

delta tiedot kotimaan myynneistä suoritettavista veroista verokannoittain eriteltynä (*vuosi-ilmoitus*). Ilmoitus on annettava viimeistään kalenterivuotta seuraavan toisen kuukauden *15 päivänä*. Jos arvonlisäverollinen toiminta päättyy kalenterivuoden aikana, ilmoitus on annettava toiminnan päättymistä seuraavan toisen kuukauden *15 päivänä*.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

162 b §

(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Ostajalle annettu yhteenvetoilmoituksessa ilmoitettua myyntiä koskeva vuosi- ja vaihtoalennus, osto- ja myyntihyvitys, ylijäämänpalautus, muu sellainen oikaisuerä tai muu myyntiä koskeva muutos ilmoitetaan siltä kalenterivuoden neljännekseltä annettavassa yhteenvetoilmoituksessa, johon kuuluvalle kalenterikuukaudelle se on hyvän kirjanpitotavan mukaan kirjanpidossa kirjattava.

Ilmoitus tulee antaa viimeistään kalenterivuoden neljännestä seuraavan toisen kuukauden *15* päivänä.

(6 mom. kuten hallituksen esityksessä)

163 ja 164 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

165 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Niiden verovelvollisten, joiden verokautena on kalenterikuukausi, ei kuitenkaan tarvitse allekirjoittaa veroilmoitusta. (*Uusi 2 mom.*)

168, 168 a, 172, 173, 173 a, 174 a, 178, 182, 183, 190, 191, 197, 208 a ja 209 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

209 a §

Verovelvollisen myyjän on annettava tavaran tai palvelun ostajalle myynnistä tosite, jos ostaja on elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, joka ei ole elinkeinonharjoittaja. Tosite on annettava myös ennakkomaksusta. *Tositteeseen on merkittävä tavaran tai palvelun veroton myyntihinta ja myyntiin sisältyvän veron määrä eri veronkantojen osalta.*

(2—5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

209 b, 212 a, 213 ja 218 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

222 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Lain 3 §:ssä tarkoitettua verollisten ja verottomien myyntien yhteismäärää vuodelta 1994 laskettaessa otetaan huomioon myös ne vuoden 1994 aikana, ennen lain voimaantuloa tapahtuneet myynnit, jotka arvonlisäverolain mukaan olisivat verollisia taikka lain 55, 56, 58 §:n tai 6 luvun perusteella verottomia. Verolliseen myyntiin ei lueta lain 30 §:n perusteella verollista myyntiä.

222 a § (*Uusi*)

Liikevaihtoverolakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä sovelletaan liikevaihtoverosta vapauttamiseen ja veronmaksun lykkäämiseen silloinkin, kun asiaa koskeva päätös tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen. Viranomaisten toimivalta verosta vapauttamista koskevissa asioissa määräytyy kuitenkin tämän lain 210 §:n mukaan.

223 §

Veroa ei suoriteta sellaisen *käyttöomaisuudeksi hankitun* tavaran myynnistä, joka on toimitettu tai luovutettu tullivalvonnasta myyjälle tai jonka myyjä on valmistanut omaan käyttöön ennen lain voimaantuloa, jos tavara on hankittu muuhun kuin vähennykseen oikeuttavaan käyttöön ja tavarasta ei ole voitu tehdä vähennystä tai jos tavaran ottamisesta omaan käyttöön on suoritettu vero.

227 §

Apteekkarin on suoritettava veroa tämän lain 85 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun lääkkeen ja lääkkeenomaisen tuotteen myynnistä 84 §:ssä säädetyn verokannan mukaan, jos hän on voinut tehdä niiden hankinnasta liikevaihtoverolain 50 §:ssä tarkoitetun vähennyksen.

228 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

3. Veroa ei suoriteta sellaisen *käyttöomaisuudeksi hankitun* tavaran tai palvelun myynnistä, joka on toimitettu, suoritettu tai luovutettu tullivalvonnasta myyjälle tai jonka myyjä on ottanut omaan käyttöön ennen lain voimaantuloa, jos tavara tai palvelu on hankittu muuhun kuin vähennykseen oikeuttavaan käyttöön ja tavarasta tai palvelusta ei ole voitu tehdä vähennystä tai jos tavaran tai palvelun ottamisesta omaan käyttöön on suoritettu vero.

(4 ja 5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

6. Tämän lain 79 §:ää ja *85 a §:n 3 kohtaa* sovelletaan niihin suorituksiin, jotka on saatu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Lakia sovelletaan niihin arvonlisäverolain 80 §:ssä tarkoitettuihin liittymämaksuihin, jotka on saatu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. *Lakia ei kuitenkaan sovelleta edellä tarkoitettuihin, vuoden 1995 aikana saatuihin liittymämaksuihin, jos liittymä on toimitettu ennen lain voimaantuloa.*

(7.—13 mom. kuten hallituksen esityksessä)

14. Jos verovelvollisella on tämän lain voimaantullessa hallussaan lain 57 §:ssä tarkoitettuja polttoaineita tai maakaasua, joiden hankinnan yhteydessä on voitu tehdä liikevaihtoverolain tai arvonlisäverolain nojalla laskennallinen vähennys, verovelvollisen on tämän lain voimaantulokuukautena suoritettava veroa 18 prosenttia polttoaineen verottomasta ostohinnasta tai maahan tuodun tavaran veron perusteesta. *Edellä säädetty koskee myös sellaista polttoainetta, josta laskennallinen vähennys on voitu tehdä ennakkomaksun perusteella ennen tämän lain voimaantuloa mutta joka käytetään vasta tämän lain tultua voimaan. Kun verovelvollinen tämän lain tultua voimaan käyttää 57 §:n 2 kohdassa tarkoitettua polttoainetta, josta on maksettu veroa edellä tarkoitetulla tavalla, saa verovelvollinen vähentää ennen vuoden 1995 kesäkuun alkua käyttämästään polttoaineesta maksamansa veron. Vero vähennetään polttoaineen käyttökuukautena.*

15. Tavaraan, joka on tuotu Suomeen ja asetettu tulliverolain (575/78) 17 ja 18 §:ssä tarkoitettuun väliaikaiseen maahantuontimenettelyyn taikka siirretty tullilain (573/78) 18 §:ssä tarkoitettuun tulliterminaaliin, tullilain 20 §:ssä tarkoitetulle vapaa-alueelle tai tullilain 25 §:ssä tarkoitettuun tullivarastoon ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tavaraa menettelyyn asetettaessa voimassa olleita säännöksiä sinä aikana, jona tavara edellä mainittujen säännösten perusteella on menettelyn piirissä. Kun tavara otetaan edellä mainitun menettelyn piiristä, sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään tavaran maahantuonnista. Edellytyksenä on, että tavara on ennen edellä mainittuihin menettelyihin asettamista ollut vapaassa liikkeessä valtiossa, joka kuuluu Yhteisöön tämän lain voimaantulopäivänä.

16. Tavaraan, joka on asetettu johonkin passitusmenettelyyn ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tavaraa menettelyyn asetettaessa voimassa olleita säännöksiä sinä aikana, jona tavara on edellä mainittujen säännösten piirissä. Kun menettely päättyy, sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään tavaran maahantuonnista. Edellytyksenä on, että tavara on ennen passitusmenettelyä ollut vapaassa liikkeessä valtiossa, joka kuuluu Yhteisöön tämän lain voimaantulopäivänä ja että tavara on asetettu menettelyyn ennen lain voimaantuloa asettamisvaltiossa elinkeinonharjoittajan toimesta tapahtuneen myynnin johdosta.

17. Mitä tässä laissa säädetään tavaran maahantuonnista, sovelletaan myös lain voimaantultua Suomessa tapahtuvaan tavaran käyttöön, jos

1) tavara on myyty käyttäjälle ennen lain voimaantuloa valtiossa, joka on Yhteisön jäsen lain voimaantullessa;

2) myynti on lähtövaltiossa vapautettu tai voitu vapauttaa verosta ulkomaille myyntiä koskevien säännösten perusteella; ja

3) tavaraa ei ole maahantuotu ennen lain voimaantuloa.

18. Edellä 15 ja 16 momentissa tarkoitettu maahantuonti tapahtuu Suomessa, jos mainituissa lainkohdissa tarkoitettu menettely päättyy Suomessa.

19. Tavaran maahantuonnista ei suoriteta veroa 15—17 momentin perusteella, jos tavara kuljetetaan tai lähetetään Yhteisön ulkopuolelle.

20. Tavaran maahantuonnista ei suoriteta veroa 15 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, jos muu tavara kuin kuljetusväline lähetetään tai kuljetetaan takaisin viejälle siihen valtioon, josta tavara on väliaikaisesti maahantuotu.

21. Ennen tämän lain voimaantuloa väliaikaisesti maahantuodun kuljetusvälineen maahantuonnista ei suoriteta veroa 15 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, jos

1) kuljetusväline on hankittu tai maahantuotu verotusta koskevien yleisten säännösten mukaisesti eikä kuljetusvälineen vienti ole oikeuttanut verottomuuteen tai veron palautukseen;

2) kuljetusvälineen ensimmäinen käyttöönotto on tapahtunut ennen 1 päivää tammikuuta 1987; tai

3) kuljetusvälineen maahantuonnista suoritettavan veron määrä olisi vähäinen.

22. Lain 147 §:n 1 momentissa, 162 §:n 2 momentissa ja 162 b §:n 5 momentissa tarkoitettu määräraika on tammi—maaliskuun 1995 arvonlisäverojen osalta kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden 25 päivä.

23. Tämän lain 162 §:n 5 momentin hakeutumismahdollisuutta sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1996 tilitettävään veroon.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 39 ja 45 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saari, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Hämäläinen, Jokiniemi, Laaksonen, Lahtinen, Lahti-Nuuttila, Luukkainen, Malm, Mäki-Hakola, Ryynänen, Sasi, Tiuri, Turunen, Törnqvist ja Vihriälä sekä varajäsenet Ala-Nissilä, Apukka, Backman, Näsi ja Renko.

Vastalauseita

I

Arvonlisäverolakia ensi kerran säädettäessä esitimme yleistä verokantaa alemmaksi eli 20 prosentiksi silloin säädetyn 22 prosentin asemesta. Tätä perustelimme mm. sillä, että kun tavaroiden lisäksi myös palveluille säädetään välillinen vero, tulisi vastaavasti yleistä verokantaa laskea. Samassa yhteydessä esitimme myös eräiden palvelujen vapauttamista ja eräille tavaroille ja palveluksille taas alempaa verokantaa, mitkä esitykset kuitenkin eduskunnan keskustalais-kokoomuslainen enemmistö torjui.

Nyt käsittelyssä oleva lakiesitys liittyy Suomen mahdolliseen jäsenyyteen Euroopan unionissa ja suurin osa pykälämuutoksista liittyy siihen. Tämän lisäksi hallitus on esittänyt eräitä muitakin tarkistuksia.

Esitys ei lainkaan puutu yleiseen verokantaan, mistä säädetään arvonlisäverolain 84 §:ssä. Näin ollen emme ole siihen voineet tämän lakiesityksen yhteydessä tehdä muutosehdotusta.

Olemme keskittyneetkin lakiesityksen 85 ja 85 a §:ssä oleviin yleistä verokantaa alempiin verokantoihin.

85 §. *12 prosentin verokanta.* Olemme ehdottaneet, että elintarvikkeiden verokannaksi tulisi heti 12 prosenttia, eikä vasta siirtymäajan jälkeen (ks. 222 §).

Liikuntapalvelujen lisäksi ehdotamme 12 prosentin veroa matkailun ohjelmapalveluihin.

Hallituksen esityksen 1—4 kohdat (mietinnön 3—6 kohdat) eli elokuvateatteri- ym. esitykset ja erilaiset tapahtumat, lääkkeet sekä kirjat olemme ehdottaneet 6 prosentin verolle ja siksi siirtäneet ehdotuksessamme 85 a §:ään. Vastaavasti siirtyy myös kirjan määrittelevä momentti.

Vesijohtoveden veroksi olemme esittäneet samaten 6 prosenttia (ks. ehdotuksemme 85 a §).

Hallituksen esityksessä ja valiokunnan mietinnössä tarjoilutoimintaa ei koskisi alennettu 12 prosentin verokanta. Me esitämme, että koskisi.

85 a §. *6 prosentin verokanta.* Hallitus esitti 6 prosentin verokantaa vain

— henkilökuljetuksiin (voimassa olevassa laissa se olisi noussut siirtymäajan jälkeen 6 prosentista 12 prosentiksi),

— majoitustoimintaan (voimassa olevassa laissa siirtymäajan jälkeen se olisi tullut 12 prosentiksi) ja

— yleisradiotoimintaan (voimassa olevan lain 5 prosentin asemesta).

Ehdotimme valiokunnassa, että tämän lisäksi 6 prosentin verokantaa sovellettaisiin hallituksen esittämän 12 prosentin asemesta

— kaupallisiin viihde- ja kulttuuritilaisuuksiin (elokuvat, sirkus, musiikki- ja tanssiesitykset ym.). Valiokunta ei näistä hyväksynyt elokuvanäytäntöjä tähän vaan halusi ne 12 prosentin verolle,

— lääkkeisiin,

— kirjoihin ja

— vesijohtoveteen.

Ehdotamme lisäksi, että voimassa olevan lain mukaan 22 prosentin verokannan mukaan verotettuun asuntojen rakentamiseen sekä asuinkiinteistöjen huoltoon, hallintaan ja siivoukseen sovellettaisiin samoin 6 prosentin verokantaa. Tämä alentaisi asumiskustannuksia.

Ehdotammekin,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin sellaisenaan, paitsi 85, 85 a ja 222 § näin kuuluvina:

85 §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta ja maahantuonnista suoritettava vero on 12 prosenttia veron perusteesta:

(1 ja 2 kohta kuten valiokunnan mietinnössä);

3) *palvelu, jolla annetaan mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen, ja matkailun ohjelmapalvelut.*

(4—6 kohta *poist.*)

Edellä 1 momentin 1 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta:

(1 kohta *poist.*)

1) *eläviin eläimiin; eikä*

(2 kohta kuten 4 kohta valiokunnan mietinnössä)

(3 ja 5 kohta *poist.*)

85 a §

Seuraavien palvelujen myynnistä *sekä seuraavien tavaroiden myynnistä ja maahantuonnista* suoritettava vero on 6 prosenttia veron perusteesta:

(1—3 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

4) *elokuva-,* teatteri-, sirkus-, musiikki- ja tanssiesitysten, näyttelyjen, urheilutapahtumien, huvipuistojen, eläintarhojen, museoiden sekä muiden vastaavien kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien ja laitosten pääsymaksut;

5) lääkelaissa (398/87) tarkoitettu lääke, lääkelain 21 §:n 2 momentissa ja 21 a §:ssä tarkoitetut valmisteet, joita mainituissa lainkohdissa tarkoitettuun lupaan tai rekisteröintiin liitetyn ehdon mukaan saadaan myydä ainoastaan apteekista, sekä kliininen ravintovalmiste ja niitä vastaava tuote sekä perusvoide silloin, kun ne oikeuttavat korvaukseen sairausvakuutuslain (364/63) perusteella; (Uusi 5 kohta)

6) kirja; (Uusi 6 kohta)

7) asunnonrakentaminen ja asuinkiinteistöjen huolto-, hallinta- ja siivouspalvelut; (Uusi 7 kohta)

8) talousveden toimittaminen ja jäteveden puhdistaminen. (Uusi 8 kohta)

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna kirjana ei pidetä:

1) muulla tavalla kuin painettuna tai siihen verrattavalla tavalla valmistettua julkaisua;

2) kausijulkaisua; tai

3) pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua. (Uusi 3 momentti)

222 §

(2—4 mom kuten valiokunnan mietinnössä)

(5 mom *poist.*)

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1994

Asko Apukka **Timo Laaksonen**

II

Verokantoja koskevat muutosesitykset

Kulttuuri- ja viihdetoiminta

Valiokunta on päätynyt alentamaan teatteri-, sirkus-, musiikki- ja tanssiesitysten, näyttelyjen, urheilutapahtumien, huvipuistojen, eläintarhojen, museoiden sekä muiden vastaavien kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien ja laitosten pääsymaksujen arvonlisäveron hallituksen esittämästä 12 prosentista 6 prosenttiin. Valiokunnassa on päädytty matalampaan arvonlisäveroon, koska korkea arvonlisävero haittaa kansallisia kulttuuriharrastuksia ja rasittaa erityisesti pienryhmien, produktioiden ja freelance-taiteilijoiden toimintaa sekä yksipuolistaa kulttuuri- ja taide-elämää.

Valiokunnan esityksessä elokuvateattereiden pääsylipputulot on kuitenkin jätetty korkeamman arvonlisäveron piiriin. Monissa EU-maissa kaupallisten kulttuuritilaisuuksien arvonlisävero on mahdollisimman alhainen, eikä verotuksessa tehdä eroa erityyppisten kulttuuri-, viihde- ja taidetapahtumien välillä. Suomessa esitetty arvonlisäverojärjestelmän muutos asettaa eri tapahtumat eriarvoiseen asemaan, sillä elokuvissa kävijät joutuisivat edelleen maksamaan 12 %:n suuruista arvonlisäveroa pääsylipussaan. Kaikkien muiden järjestämistä näyttelyistä, tapahtumista, konserteista ja esityksistä peritään 6 %:n suuruista arvonlisäveroa.

Elokuvateattereille esitetyn 12 %:n verokannan alentaminen 6 %:iin olisi valtiontaloudellisesti vähäinen muutos, mutta se merkitsisi paljon elokuvakulttuurin harrastajille.

Elokuvateatterialan arvonlisäveron säätäminen samalle tasolle kuin muun kulttuuri- ja taidetoiminnan vero edellyttää muutoksia arvonlisäverolain 85 a §:ään.

Homeopaattiset ja antroposofiset valmisteet

Lääkelain piiriin kuuluvat paitsi nykyiset lääkkeet, myös lääkkeenomaiset tuotteet ja kaikki muutkin valmisteet, joilla ilmoitetaan olevan terapeuttisia vaikutuksia. Homeopaattisia ja antroposofisia valmisteita ei uudessa lääkelaissa kuitenkaan edelleenkään määritellä lääkkeiksi, vaikka lääkkeenomaisia tuotteita koskevat säännökset ehdotetaankin kumottaviksi. Uusi lääkelaki yhtenäisti eurooppalaisen ja suomalaisen käytännön sekä toi homeopaattiset ja antroposofiset valmisteet yksinkertaisen rekisteröinnin piiriin.

Lääkelain muutoksen yhteydessä sosiaali- ja terveysvaliokunta esitti, että "käsikauppalääkkeiden hintojen kohtuullisuuteen on kiinnitettävä huomiota ja asiaan voidaan vaikuttaa mm. verotusta koskevalla lainsäädännöllä". Arvonlisäverolain muutoksessa homeopaattisille ja antroposofisille valmisteille esitetään kuitenkin eri verokantaa kuin muille lääkkeille silloin kun niitä myydään muualla kuin apteekissa.

Lääkkeiden verokannaksi esitetään 12 %, mutta luontaistuotteiden sekä homeopaattisten ja antroposofisten valmisteiden arvonlisävero on esityksessä 10 prosenttiyksikköä korkeampi. Hallituksen esitys on itse asiassa EU:n kilpailusäädösten vastainen, sillä EU-direktiivien mukaan myyntipaikka ei saa vaikuttaa arvonlisäveron suuruuteen.

Vaihtoehtoisen lääketieteen tutkimus eri puolilla maailmaa on osoittanut, että erilaisten kemiallisia lääkkeitä heikompien, mutta monipuolisempien kasviyhdisteiden parantavat vaikutukset voidaan tieteellisesti todistaa. Viime vuosina koulu- ja vaihtoehtoisen lääketieteen tutkijat ovat muutamissa tutkimuslaitoksissa yhteistyössä pyrkineet löytämään uusia hoitomuotoja ja keinoja parantaa sairauksia.

Mielestäni lääketieteelliset tai muut syyt eivät puolla 10 prosenttiyksikköä korkeampaa verokantaa luontaislääkkeille, joten eri lääke- ja lääkkeenomaisten tuotteiden verokohtelun yhtenäistämiseksi esitän hallituksen esityksen 85 §:n 1 momenttiin uutta 6 kohtaa.

Voimaantulosäännös

Turpeen alkutuotevähennyksen poistaminen kompensoitiin vapauttamalla turve hiilidioksidiverosta valmisteverolaissa. Valiokunta lisäsi arvonlisäverolain voimaantulosäännökseen turpeelle erityisen verovähennysoikeuden. Tämä merkitsee tuplakompensaatiota turpeelle ja lisäksi heikentää edelleen puun kilpailuasemaa turpeeseen nähden.

Turpeen erityisverokohtelun poistaminen edellyttää arvonlisäverolain voimaantulosäännöksen 14 momentin säilyttämistä hallituksen esittämässä muodossa.

Edellä esittämäni perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena, paitsi 85 ja 85 a § näin kuuluvina:

8 luku

Veron kanta

85 §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta ja maahantuonnista suoritettava vero on 12 prosenttia veron perusteesta:

(1—2 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

(3 kohta *poist.*)

(3—5 kohta kuten 4—6 kohta valiokunnan mietinnössä)

6) *rohdosvalmisteet, homeopaattiset ja antroposofiset valmisteet edellyttäen, että valmistetta ei voi pitää sen käyttötarkoitus huomioon ottaen käyttäjälle vaarallisena ja että valmisteen koostumus ja muut tiedot on asianmukaisesti ilmoitettu.* (*Uusi*).

85 a §

Seuraavien palvelujen myynnistä suoritettava vero on 6 prosenttia veron perusteesta:

(1—3 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

4) *elokuvateatteri-*, teatteri-, sirkus-, musiikki- ja tanssiesitysten, näyttelyjen, urheilutapahtumien, huvipuistojen, eläintarhojen, museoiden sekä muiden vastaavien kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien ja laitosten pääsymaksut.

Voimaantulosäännös

(1—13 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

(14 mom. kuten hallituksen esityksessä)

(15—23 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1994

Hannele Luukkainen